

Albert Schweitzer

A Wikipédiából, a szabad enciklopédiából.

Született Kaysersberg, Németország (ma Fro.) 1875. január 14.
Elhunyt Lambaréne, Gabon 1965. szeptember 4.(90 évesen)

Albert Schweitzer alias Oganga, avagy Nagy Fehér Varázsló (Kaysersberg, Németország (ma Franciaország) 1875. január 14. – Lambaréne, Gabon, 1965. szeptember 4.) elzászi német teológus, lelkész, filozófus, orgonaművész, tanár, orvos; Nobel-békedíjas (1953)

Élete

1875-ben született Kaysersbergben, kevéssel azután, hogy a Német Birodalom annektálta Elzászt. Gyermekkorát Gunsbachban töltötte, ahol édesapja protestáns lekipásztor volt. Kilencéves korától a parókia orgonáján játszott. A középiskolát Mulhouseban végezte, ahol 1893-ban érettségizett. Ezután Párizsban tanult filozófiát és orgonát. Emellett teológiai és filozófiai tanulmányokat folytatott a strassbourgi egyetemen. 1899-ben doktorált Tübingenben; az értekezésének a címe Kant vallásos filozófiája volt. Ebben az időben Tübingen a liberális teológia fellegvárának számított, a konzervatívok Heidelberget részesítették előnyben. Strassburgban a Szent Miklós templom lelkészeként szolgált. Ő volt az, aki megáldotta Theodor Heuss, a későbbi (első) NSZK-államelnök házasságát. A politikai és vallási eszméi szembeállították kollégáival: a németbarát lelkészek nem kedvelték benne a liberálist, míg a liberális lelkészek nem kedvelték benne a németet. Mindennek a tetejébe feleségül vette Helene Bresslaut, aki zsidó származású német volt, s akinek az apját 1918 után kiutasították. 30 éves korában, a párizsi evangélikus misszió önkéntes orvosokat kereső felhívására, orvosi tanulmányokat kezdett és elutazott Gabonba, ahol Lambarénében kórházat alapított. Mivel német állampolgár volt, 1917-ben letartóztatták és 1918-tól két különböző franciaországi táborba internálták. Az internálás alatt írta Kultúrfilozófia című művét.

Schweitzer 1924-ig Európában maradt, majd visszatért Afrikába, ahol újjáépítette és berendezte kórházát, alkalmassá téve több ezer afrikai beteg fogadására, akik közül háromszáz leprás volt. Gyakran visszatért Európába, hogy előadásokat tartson és orgonakoncerteket adjon, amelyekkel a pénzügyi háttérrel biztosította.

A Pál apostol misztikája, az Indiai gondolkodók világszemlélete, és az Élet tisztelete című könyveivel vált világszerte ismertté az 1930-as években.

1939–1948 között Lambarénében maradt, mivel a háború miatt nem volt módja visszautazni Európába. 1948-ban tért vissza ismét, utána folytatta az oda-vissza utazást egészen 1965-ben bekövetkezett haláláig.

1952-től haláláig Albert Einsteinnel és Bertrand Russellel tiltakozott a nukleáris kísérletek és a nukleáris fegyverkezés ellen. 1957–1958-ban négy beszédet mondott az oslói rádióban. 1957-ben egyik alapító tagja volt a SANE-nek (The Committee for a Sane Nuclear Policy = Bizottság az egészséges nukleáris politikáért).

1953-ban Nobel-békedíjat kapott.

Albert Schweitzer Lambarénében hunyt el 1965-ben.

Filozófiája

Schweitzer világnézete az élet tiszteletén alapult. Nézete szerint a nyugati civilizáció hanyatlóban van, mivel fokozatosan elhagyja etikai alapját – az élet igenlését. Szilárd meggyőződése volt, hogy az élet tisztelete a legmagasabb rendű alapelv, ezzel bevallottan ugyanazt az irányzatot képviselte, mint Lev Tolsztoj. Néhányan Assisi Szent Ferenchez hasonlították, amely hasonlat ellen nem tiltakozott.

Schweitzer véleménye szerint az élet és a szeretet ugyanazon az alapelven nyugszik: tisztelet az élet minden megnyilvánulása iránt és személyes szellemi kapcsolat a világmindenséggel. Ennek megfelelően, az etika abban áll, hogy minden egyes élőlénynek az élni akarását ugyanolyan tisztelettel kell fogadni, mint a sajátunkat.

Ahogy belépünk a világba, szörnyű dráma játszódik le: mindenki élni akar, és ha együtt nézzük ezeket az egyéni vágyakat, akkor egymással szembe fordulnak. Csak a gondolkodó élet az, amely tudatában van a többiek élni akarásának és szolidaritást vállal vele. Ez a szolidaritás azonban nem válik valóra, mert az emberi élet nem tud kiszabadulni abból a szorításból, hogy más ellenében kell megélnie. De egy etikus lény igyekszik kiszabadulni ebből a szorításból, valahányszor csak alkalma nyílik rá.

Schweitzer egész életében az élet tiszteletének a védőügyvédje volt. Úgy vélte, hogy a felvilágosodás kora lezüllesztette saját magát, mert a gondolkodása nem volt elég megalapozott. Ezért az emberiség új reneszánszában és felvilágosodásában reménykedett. Egy olyan emberiségben hitt, amely sokkal mélyebben tudatában van a világegyetemben elfoglalt helyének.

Az élet tisztelete, amely a saját életakarás megismeréséből származik, oda vezet az egyes egyént, hogy életét más emberek és minden élő teremtmény szolgálatának szentelje. Schweitzer azzal vívta ki a tiszteletet, hogy ezt az elméletét a gyakorlatba is átültette.

Társadalmi nézetei

Schweitzer úgy tekintette, hogy orvosi munkája a jézusi elhívásra adott válasz, de egyúttal szerény jóvátétel az európai gyarmatosítók történelmi bűneiért. "Ki tudná leírni azt az igazságtalanságot és kegyetlenséget, amelyeket (az afrikaiak) elszenvedtek az európaiak kezétől? . . . Ha egybegyűjtenék mindazt, ami történt a fehér és a színes fajok között, olyan könyv lenne belőle, amelynek számos oldala olvasatlan maradna, mert az olvasó átlapozná őket, lévén túl borzalmasak"

Schweitzert néha azzal vádolták, hogy paternalista vagy gyarmatosító magatartást tanúsított az afrikaiakkal szemben. Például úgy vélte, hogy Gabon függetlensége túl korán következett be, megelőzve a megfelelő oktatást és a helyi körülményekhez való igazítást. Chinua Achebe elítélően idézte Schweitzer mondását, miszerint "Az afrikai valóban a testvérem, de a fiatalabb testvérem." [1].

Schweitzer azt mondta, hogy a mai nyugati ember elvesztette az anyagi szabadságát, és majdnem teljesen megfosztódott a szellemi szabadságtól, s napról napra egyre inkább megszűnik olyan embernek lenni, aki önmagához és a természethez tartozik. Az ember egyre gyakrabban adja el eszményeit.

Művei

Albert Schweitzer: Egy orvos az őserdőben; Budapest 1990, Kossuth

Albert Schweitzer: Életem és gondolataim; Budapest 1981, Gondolat

Albert Schweitzer a diakónus: (egy kötetben két mű)

Gyermekkorom és ifjúságom emlékeiből; Fordította: Zsigmond Gyula,

Albert Schweitzer, a gondolkodó - Válogatás Albert Schweitzer műveiből;

Fordította: Dani László és Zsigmond Gyula; Budapest, Ref. Zsinati Iroda Sajtóosztálya